

ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

На сучасному етапі економічного розвитку України, комерційні банки набули ознак складної організації із багатоцільовим характером діяльності та високим ризиком її проведення. До банківської діяльності залучено велику кількість учасників ринкових відносин юридичних та фізичних осіб.

Акумулюючи на банківські рахунки тимчасово вільні кошти, банки водночас формують власну ресурсну базу. Далі здійснюється зворотний процес поповнення засобами банківського кредитування нестачі обігових коштів суб'єктів господарської діяльності. У такий спосіб банківські установи відіграють важливу функцію у процесах зміцнення ринкових відносин у всіх сферах економіки України. Банки також виступають безпосередніми учасниками цих відносин відтак їх діяльність націлена на отримання прибутку та досягнення конкурентноздатності банківських послуг на кредитних ринках, ринках капіталів та інвестицій.

На сьогоднішній день доцільним при проведенні наукових досліджень є вивчення особливостей ведення бухгалтерського обліку, при наданні кредиту в комерційному банку в умовах ринкових відносин, при нестабільних ринкових умовах (спад виробництва, криза неплатежів, створення нових підприємств, банкрутства існуючих підприємств, недолік оборотних коштів.). Для виконання цих завдань необхідно забезпечити стабільну основу ведення банківського бізнесу при виваженій політиці керівництва за всіма напрямками його здійснення. Передусім це стосується сфери кредитування.

Загалом кредитні операції відносять до найбільш давніх та традиційних для банків. Втім, більшість прорахунків у діяльності вітчизняних банків це наслідок погано організованого менеджменту як раз у питаннях кредитного процесу. Негативно впливають також ризики зовнішнього середовища.

За таких обставин банки мають оперативно реагувати на інформацію, що поступає із зовнішніх джерел і внутрішніх аналітичних підрозділів. Внаслідок аналізу інформаційних потоків опрацьовується здатність своєчасно фіксувати ризики і помилки мінімізувати і виправляти їх до того, як вони стануть на перешкоді досягненню у діяльності банку.

У реальній дійсності функціонування ринкового механізму господарської діяльності комерційного банку важливо поєднати два складові його елементи: націленість на прибуток та обережність при здійсненні кредитних операцій. Вочевидь, зростання обсягів наданих кредитів при недостатності капіталу і сформованих резервів під кредитні ризики значною мірою знижує стабільність банківської установи. З іншого боку, банки змушені адаптуватися до умов конкурентного середовища з метою попередження процентних ризиків і втрати прибутку.

Виконання кредитом певних функцій, які є проявом його сутності, дає змогу йому відігравати надзвичайно велику роль у розвитку економіки і суспільства в цілому. У своїй перерозподільній функції кредит, який характеризується високою мобільністю, активно впливає на всі процеси суспільного відтворення. Насамперед, кредит відіграє значну роль в організації грошових розрахунків — готівкових і безготівкових. Він також допомагає суб'єктам господарювання збільшувати обсяги виробництва, забезпечувати безперебійність кругообігу основного й оборотного капіталу та уникати кризових явищ.

Кредит сприяє розвитку реформованого сільського господарства України, сприяючи цим не тільки забезпеченню її населення високоякісними продуктами харчування, а промисловості сировиною, а й перетворенню нашої країни з її багатючими чорноземами і сприятливим для ведення сільського господарства

кліматом у крупного експортера сільськогосподарської продукції. При цьому значне місце відводиться іпотечному кредиту.

Кредитні відносини банку з підприємством оформляються договором. Суб'єктами кредитних відносин можуть бути підприємства (незалежно від форм власності), що є юридичними особами, з одного боку, і комерційні банки, з іншої.

Суб'єкти можуть використовувати такі форми кредиту: банківський, комерційний, лізинговий, іпотечний, бланковий, консорціумний.

Деякі кредити можуть надаватися і без забезпечення, якщо банк на це дає свою згоду. Відсутність забезпечення може бути викликана, як об'єктивними причинами, коли економічна природа кредиту не передбачає вкладення коштів у матеріальні цінності (наприклад, кредити на виплату заробітної плати, на виставлення акредитивів тощо), так і суб'єктивними, коли банк іде на це свідомо, страхуючи свій підвищений ризик високими позичковими процентами.

У процесі кредитування клієнтів банк вимагає не тільки повернення одержаної позички, а й сплати процента за користування нею. В умовах ринкових відносин процент є об'єктивним супутником кредиту, його складовою ланкою, оскільки кредитна операція — це акт комерційного продажу на певний час грошових коштів. За рахунок процентів банки покривають свої витрати і одержують прибуток. Процент є також одним із засобів управління сукупним грошовим оборотом, що застосовується центральним банком країни. [1, с.132]

Найважливішим елементом кредитної політики банку є використовуваний ним інструментарій для задоволення потреб клієнтів у позикових коштах, виражений у видах, що видаються банком позичок (кредитів): Чим різноманітніше цей інструментарій, тим повніше можуть бути задоволені індивідуальні потреби клієнтів. Водночас на вибір банком кредитного інструментарію впливають не тільки потреби клієнта, але і його особливості (фінансова надійність і ін.), а також можливості й інтереси самого банку.

Основними джерелами формування банківських кредитних ресурсів є власні кошти банків, залишки на поточних (валютних) рахунках, залучені

кошти юридичних та фізичних осіб на депозитні рахунки до запитання та строкові, міжбанківські кредити та кошти, одержані від випуску цінних паперів.[2, с.220]

Однак хочеться ближче торкнутися ситуації в Україні в даний час і відзначити, що, незважаючи на прийняті постанови, активізації вексельного обороту в країні не відбулося. Це порозумівається насамперед несприятливою економічною ситуацією в країні: наростанням інфляційних тенденцій, дефіцитністю держбюджету, порушенням вартісних пропорцій обміну. Крім того, цілком утрачена практика здійснення обліково-позичкових операцій з векселями, оформлення протесту і стягнення заборгованості по векселях і т.д. Разом з тим, упровадження комерційного кредитування і вексельного обороту допомогло б вирішити проблему взаємних неплатежів підприємств, організацій, стабілізувати грошовий оборот в Україні.

Комерційний кредит додатково до існуючого кредитному механізму дозволив би останньому більш гнучко реагувати на господарську ситуацію в країні, не розширюючи при цьому автоматично загальної маси платіжних засобів. У цьому зв'язку необхідно активізувати роботу як установ Національного банку України, так і організацій, зацікавлених у впровадженні вексельного обороту, оскільки для них стануть передбачуваними терміни надходження платежів і вони зможуть одержувати банківський кредит під векселі [2, с.255].

Організація кредитного процесу ґрунтується на чіткому функціональному розмежуванні обов'язків кредитного персоналу, що дозволяє домагатися високого професіоналізму, уникати помилок при прийнятті рішень, перемагати в конкурентній боротьбі.

В умовах тривалої інвестиційної кризи в Україні кредит відіграє значну роль у відновленні діяльності підприємств, які тривалий час простоювали, допомагає їм змінити асортимент продукції, що випускається, та поліпшити її якість, зробити цю продукцію конкурентоспроможною на внутрішньому і світовому ринках. За рахунок кредиту організовується виробництво нової

продукції, багато з якої раніше не випускалось в Україні, створюються підприємства сфери послуг населенню. Особливо велику роль кредит відіграє у насиченні споживчого ринку товарами, у тому числі імпортними.

Дедалі більшого значення набуває кредит у забезпеченні населення якісним житлом, побутовою технікою, створенні можливостей для отримання освіти та задоволення інших соціальних потреб. Але поки він тут використовується вкрай недостатньо. Безумовно, з розвитком ринкових відносин в Україні роль кредиту у суспільстві підвищуватиметься. З виходом економіки з економічної кризи зростатимуть доходи населення — основного суб'єкта формування кредитних ресурсів, поліпшиться фінансовий стан господарюючих суб'єктів та конкурентоспроможність їх продукції на внутрішньому і світовому ринку, зміцніють українські банки, зросте довіра до України з боку іноземних кредиторів та інвесторів. Все це сприятиме прискоренню розвитку України і скорішому входженню її у європейський і світовий прості.

Список використаних джерел:

1. Облік і аудит у банках: Підручник /А.М. Герасимович,Т.В.Кривов'яз та ін.; За заг.ред. проф.. А.М. Герасимовича.-К.:КНЕУ,2004.-536с.
2. Облік у банку: підручник/ [Коренєва О.Г., Маслак Н.Г.,Слов'янська Н.Г. та ін.]. – Суми: Університетська книга,2012. – 668с.